

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 149/04-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť A. H., G., zastúpeného advokátom JUDr. P. B., Š. ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 62/03, ako aj postupom a rozhodnutím Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpr 22/03 a 1 Tpr 29/03, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť A. H. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 62/03, ako aj postupom a rozhodnutím Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpr 22/03 a 1 Tpr 29/03, o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť A. H. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky počas výkonu väzby v Ústave na výkon väzby v Bratislave, o d m i e t a ako neprípustnú.

3. Sťažnosť A. H. vo zvyšnej časti o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2003 doručená sťažnosť A. H., G. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. B., Š., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 62/03, ako aj postupom a rozhodnutím Okresného súdu Galanta v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Tpr 22/03 a 1 Tpr 29/03. Podaním z 27. novembra 2003 sťažovateľ ústavnému súdu oznámil, že výšku primeraného finančného zadosťučinenia upresní v rámci konania pred ústavným súdom, preto žiadal, aby tento na sumu uvedenú v sťažnosti zatiaľ neprihliadal ako na konečnú výšku požadovaného odškodnenia. Podaniami z 11. decembra 2003 a z 26. februára 2004 doplnil sťažnosť o ďalšie dôkazy vzťahujúce sa na jeho trestnú vec, najmä podania a rozhodnutia týkajúce sa väzby.

Porušenie svojich označených práv vidí sťažovateľ v nasledovnom, ním podrobne opísanom skutkovom stave.

Sťažovateľ je trestne stíhaný pre skutok právne kvalifikovaný ako nedovolené ozbrojovanie podľa § 185 ods. 1 a 2 písm. b), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona. Do väzby bol vzatý uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 Nt 62/03 z 2. apríla 2003 z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože u sťažovateľa ako obvineného hrozila obava, že v prípade jeho ponechania na slobode by naďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Väzba u sťažovateľa začala 30. marca 2003 a trvala aj v čase podania sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu. Z väzby na slobodu bol sťažovateľ prepustený až uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 53/03 z 13. januára 2004.

Sťažnosť sťažovateľa smeruje aj proti Okresnému súdu v Galante, ktorý uznesením sp. zn. 1 Tpr 22/03 z 30. júla 2003 a opätovne (po jeho zrušení Krajským súdom v Trnave) uznesením sp. zn. 1 Tpr 22/03 z 24. novembra 2003 zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, pričom ale rozhodol o návrhu prokurátora Okresnej prokuratúry v Galante na predĺženie väzby do 30. marca 2004, a to na základe uznesenia sp. zn. 1 Tpr 29/03 z 11. septembra 2003.

Sťažovateľ súdom vytyka jeho nedôvodné vzatie do väzby, ako aj držanie v nej, čo napokon vyjadril aj v žiadosti o prepustenie na slobodu a vo viacerých sťažnostiach ako opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam súdov v priebehu trestného konania. Poukazuje najmä na paušálne zamietanie jeho žiadostí, oneskorené rozhodovanie súdov o nich. Zdôraznil tiež, že Okresný súd v Galante uznesením z 30. júla 2003, ktorým zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, argumentoval len dôvodnou obavou, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, pričom neskúmal, či nepominuli dôvody väzby, nebral do úvahy ani navrhovanú peňažnú záruku a v celom uznesení sa s touto otázkou nielenže nevysporiadal, ale ani ju nespomenul. V neposlednom rade sťažovateľ namieta spôsob zaobchádzania s jeho osobou vo väzbe, poukazujúc na to, že väzba bola v jeho prípade zneužitá na jeho mučenie, ohrozovanie života, bezdôvodné trestanie a ponižovanie.

Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd deklaroval, že Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 62/03 a Okresný súd v Galante v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpr 22/03 a 1 Tpr 29/03 porušili jeho označené práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 200 000 Sk, ako aj náhradu vyčíslených trov právneho zastúpenia.

V texte sťažnosti, mimo petitu, uvádza sťažovateľ aj údajné porušenie jeho práv podľa čl. 6 ods. 6, čl. 3, čl. 5, čl. 8 a čl. 13 dohovoru. Podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodovať iba o porušení tých práv, vyslovenie porušenia ktorých sa sťažovateľ domáha. Tieto práva sú uvedené v návrhu na rozhodnutie (petite) sťažnosti. Tvrdenie o porušení iných práv v ostatných častiach sťažnosti je preto podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Skúmal pritom, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K námietke porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy

Sťažovateľ namieta neopodstatnenosť zásahu do jeho osobnej slobody prostredníctvom väzby v trestnom konaní a v postupe a rozhodovaní súdov vidí v prvom rade porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (najmä nedôvodné vzatie do väzby, ako aj držanie

v nej, neakceptovanie jeho argumentácie ohľadne prepustenia na slobodu a nezaobranie sa navrhovanou peňažnou zárukou).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy „Osobná sloboda sa zaručuje“. Toto je všeobecný ústavný princíp, pričom spôsoby zaručenia osobnej slobody sú uvedené v ďalších ustanoveniach čl. 17 ústavy. Tieto obsahujú viaceré práva jedinca, ako aj požiadavky, ktoré sú spojené so zásahmi do osobnej slobody (pri väzbe ide o prvých päť odsekov čl. 17).

Keďže označené ústavné právo odkazuje na zákon, pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti.

Predmetom posúdenia ústavného súdu je otázka, či dôvodnosť vzatia do väzby a zotrvania v nej až do rozhodnutia odvolacieho súdu 13. januára 2004 (pričom Okresný súd v Galante rozhodol o predĺžení väzby až do 31. marca 2004) bola rozhodnutiami okresných súdov určená podľa zákona, bola základom pre zákonný a ústavný zásah do jeho práva na osobnú slobodu, a teda právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 bolo rešpektované, alebo či sa tak nestalo a došlo k porušeniu tohto práva.

Postupu a rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 3 Nt 62/03 o vzatí sťažovateľa do väzby predchádzal návrh krajského prokurátora v Bratislave na vzatie do väzby sťažovateľa ako obvineného, ktorý v tom čase už bol stíhaný uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru Bratislava z 30. marca 2003 pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona. Aj napriek tomu, že krajský prokurátor odôvodnil väzbu zákonnými ustanoveniami § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, to znamená prísnejšie, Okresný súd Bratislava I kvalifikoval dôvod väzby u sťažovateľa iba podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j., že tu existovala obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný

čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. V odvolacom konaní bol namietaný procesný postup preskúmaný a potvrdený.

V ďalšom konaní už o väzobnej veci sťažovateľa rozhodoval Okresný súd v Galante, ktorý uznesením sp. zn. 1 Tpr 22/03 z 30. júla 2003 zamietol žiadosť sťažovateľa z 21. júla 2003 o prepustenie na slobodu. Ústavný súd v okolnostiach prípadu konštatuje, že sťažovateľ ako obvinený vykonával v tomto konaní svoje procesné práva a využíval všetky procesné oprávnenia (sťažnosti), ktoré mu priznáva Trestný poriadok. Odvolací súd prikázal prvostupňovému súdu odstrániť procesné pochybenia týkajúce sa námietok obvineného (nezaobranie sa peňažnou zárukou). Všeobecné súdy napokon rozhodli v jeho veci konečným rozhodnutím – prepustením z väzby na slobodu.

Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu v čase, keď o jeho veci ešte rozhodovali všeobecné súdy. Tie na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi môžu a musia poskytovať ochranu základným procesným právam účastníka súdneho konania.

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi, najmä využitím riadnych opravných prostriedkov (podobne napr. I. ÚS 85/97, II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02). Ak existuje taký všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa § 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, ústavný súd nie je zásadne oprávnený prijať sťažnosť v tejto časti na ďalšie konanie. Prijatiu takejto sťažnosti bráni princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 54/02). Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Uznesením sp. zn. 1 Tpr 29/03 z 11. septembra 2003 Okresný súd v Galante na základe návrhu prokurátora Okresnej prokuratúry v Galante na predĺženie lehoty trvania

väzby s'ťažovateľa, ktorý mu bol doručený 9. septembra 2003, predĺžil podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku túto lehotu do 30. marca 2004. S'ťažovateľ vytýkal aj tomuto uzneseniu porušenie už uvedených základných práv a slobôd.

S'ťažovateľ a jeho obhajca v trestnom konaní vedeli, že väzba s'ťažovateľa, ktorá začala plynúť dňom 30. marca 2003 od 10.05 h, sa mala ukončiť v zákonom stanovenej šesťmesačnej lehote 30. septembra 2003. Podľa platnej právnej úpravy prichádzali z hľadiska predĺženia väzby po 30. septembri 2003 do úvahy v podstate dve možnosti:

1. návrh na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku nebude podaný a väzba po 30. septembri 2003 skončí, alebo

2. návrh na predĺženie lehoty trvania väzby bude podaný a okresný súd o ňom rozhodne (na neverejnom zasadnutí a bez účasti procesných strán).

Pri druhej možnosti musí byť návrh (aby mohol byť úspešný) doručený okresnému súdu spolu s dovtedy získaným celým spisovým materiálom najneskôr 10 dní pred skončením príslušnej lehoty väzby (§ 71 ods. 4 a 10 Trestného poriadku).

Podľa § 41 ods. 1 Trestného poriadku „Obhajca je povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc, účelne využívať na obhajovanie jeho záujmov prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone, najmä starať sa o to, aby boli v konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho vinu zmierňujú, a tým prispievať k správne mu objasneniu a rozhodnutiu vecí“. Už z tohto ustanovenia Trestného poriadku vyplýva pre obhajcu povinnosť aktívneho vedenia obhajoby v prospech záujmov obvineného.

K tomuto bolo v s'ťažnosti s'ťažovateľa uvedené: „*Som toho názoru, že som využil všetky možné opravné prostriedky a postupy, ktoré pripúšťa slovenský právny poriadok na ochranu mojich práv.*“

Už vo viacerých rozhodnutiach (napr. III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. 227/03, III. ÚS 3/04) ústavný súd vyslovil právny názor, že pri aktívnom vedení obhajoby mohol obhajca napr. požiadať okresný súd vopred, aby mu bolo za účelom využitia práv obhajoby neodkladne oznámené, pokiaľ bude podaný návrh na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ ústavnému súdu nepreukázal, že obhajoba využila takýto postup, aby mohla následne vzniesť v konaní okresného súdu o označenom návrhu (pred jeho rozhodnutím) tie ústavné námietky proti ďalšiemu trvaniu väzby, ktoré vzniesol v ústavnej sťažnosti (po rozhodnutí okresného súdu).

Aktívny spôsob obhajoby je pre ochranu základných práv a slobôd sťažovateľa potrebný najmä preto, lebo podanie návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa po 30. septembri 2003 bolo v okolnostiach prípadu pre obhajobu predvídateľné, o takomto návrhu rozhoduje súd na neverejnom zasadnutí (bez účasti procesných strán) a takéto rozhodnutie je nevyhnutnou podmienkou ďalšieho trvania väzby.

Ústavný súd v citovaných rozhodnutiach uviedol, že z princípu subsidiarity vo vzťahu ústavného súdu ku všeobecným súdom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde tiež vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc.

Keď teda sťažovateľ namietol v ústavnej sťažnosti konkrétnou argumentáciou porušenie svojich základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu v Galante sp. zn. 1 Tpr 29/03 z 11. septembra 2003, pričom však nevyužil aktívny spôsob obhajoby a v rámci účinnej ochrany práv a slobôd svoju argumentáciu neuplatnil v konaní okresného súdu pred jeho rozhodnutím (aby mu dal tiež možnosť v prípade opodstatnenosti argumentácie vyvarovať sa porušenia jeho práv a slobôd), ústavný súd musel aj v tejto časti

jeho ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K námietke porušenia čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy

Predmetom sťažnosti je aj tvrdené porušenie práv sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a dobrého mena, ako aj práva na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života garantovaných čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy.

Podľa rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 22/94 porušenie práv priznaných v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy nemôže nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc. Sťažovateľ je trestne stíhaný pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 a 2 písm. b), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona na základe uznesenia o vznesení obvinenia zo strany Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru v Bratislave č. k. ČVS: KUJP-241/OVVK-2002 z 30. marca 2003. Predmetné trestné konanie sa nachádza v štádiu prípravného konania. Sťažovateľ bol vzatý do väzby už v prípravnom konaní uznesením sudcu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 Nt 62/03 z 2. apríla 2003.

Konkrétne sťažovateľ namieta, že *„väzba je voči mojej osobe zneužitá na moje mučenie, ohrozovanie môjho života, bezdôvodné trestanie a ponižujúce zaobchádzanie“*. Namieta nedostatočnú zdravotnú, hygienickú starostlivosť, nedostatočnú stravu vo väzbe. Tento stav označil sťažovateľ za ponižujúci a potupujúci.

Podľa § 17 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 156/1993 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone väzby“) môže obvinený na zabezpečenie svojich práv podávať sťažnosti a žiadosti štátnym orgánom, ktorých odoslanie je ústav povinný bezodkladne zabezpečiť a evidovať.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor dozerá na to, aby na miestach, kde sa vykonáva väzba (...), sa dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Podľa § 4 ods. 1 písm. h) zákona č. 4/2001 o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ZVaJS“) zbor v rámci svojej pôsobnosti vybavuje sťažnosti podľa osobitného predpisu, ktoré sa vzťahujú na postup orgánov zboru.

V danom prípade je predmetom sťažnosti údajné porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy spočívajúce v citovaných ponížujúcich podmienkach, v ktorých sa nachádzal počas výkonu väzby. Opierajúc sa o citované ustanovenia zákona o výkone väzby, zákona o prokuratúre a zákona o ZVaJS ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podľa nich v danom prípade dôsledne nepostupoval. Z obsahu jeho sťažnosti ani z písomnej dokumentácie nevyplýval žiadny dôkaz o tom, aby sa bol voči uvedeným väzobným podmienkam sťažoval kompetentným orgánom.

Použitie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jednou z nevyhnutných podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo sa v celom rozsahu vzťahuje aj na individuálnu ochranu základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Pokiaľ sťažovateľ podával opravné prostriedky (sťažnosti, žiadosti) v predmetnom trestnom konaní, tak sa týkali dôvodnosti väzby a jej trvania, nie však podmienok, za ktorých podľa neho väzbu vykonával. Keďže sťažovateľ nepreukázal, že by využil možnosti ochrany svojich základných práv podľa citovaných noriem zákona o prokuratúre a zákona o ZVaJS a taktiež ničím nepreukázal, že tak neurobil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v tejto časti nie je prípustná. K základným zásadám ovládajúcim konanie o sťažnostiach (§ 49 a nasl. zákona o ústavnom súde) patrí totiž zásada subsidiarity, podľa ktorej podmienkou prípustnosti sťažnosti je to, že pred jej podaním boli vyčerpané všetky právne prostriedky, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd sťažovateľovi účinne poskytuje.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z týchto právnych názorov a skutkového stavu ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy mali byť porušené aj 30. marca 2003 pri zásahu špeciálneho útvaru osobitného určenia v počte asi 15 ozbrojených policajtov, ako aj pri výkone domovej prehliadky.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že medzi sťažovateľom namietaným konaním a porušením základného práva nie je príčinná súvislosť, pretože sťažovateľom označený účastník konania pred ústavným súdom (Okresný súd Bratislava I, Okresný súd v Galante) nerealizoval ani zásah špeciálnou jednotkou, ani nerealizoval domovú prehliadku. Tieto vykonávali príslušníci Policajného zboru. Okresný súd Bratislava I len nariadil vykonanie domovej prehliadky podľa ustanovenia § 83 ods. 1 Trestného poriadku, ktorú v okolnostiach prípadu považoval za dôvodnú na zistenie skutkového stavu veci.

V tejto časti preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa považoval za zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podstata námietok sťažovateľa smeruje k tomu, že jeho väzba je bezdôvodne dlhá a rozhodovanie súdov o nej je oneskorené.

K analyzovanému právu – primeranosť doby trvania väzby, ktoré vyplýva aj z čl. 17 ods. 2 ústavy, treba uviesť, že ide o iné základné právo, ako je právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...). Vzťah medzi právami podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 ústavy je obdobný ako medzi právami podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 dohovoru. Zatiaľ čo čl. 6 ods. 1 v časti týkajúcej sa primeranosti lehoty na prejednanie veci súdom sa vzťahuje na všetkých účastníkov súdneho konania s cieľom chrániť ich pred nadmernými procesnými priet'ahmi, čl. 5 ods. 3 sa týka len obvinených osôb, ktoré sú pozbavené osobnej slobody, a ochraňuje ich pred neopodstatnene dlhou väzbou (obdobne pozri rozsudok ESLP vo veci Stogmuller v. Rakúsko, 10. 11. 1996, strana 40, § 5, na ktorý odkazuje aj rozsudok vo veci Punzelt, § 98). Zákonite potom aj slovne príbuzné pojmy, akými sú napríklad „primeraná lehota“ alebo „bez priet'ahov“, sa vykladajú sčasti odlišne pri čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru v porovnaní s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 7/00).

Vychádzajúc z uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahujú na rozhodovanie o žiadostiach osoby nachádzajúcej sa vo väzbe, lebo rýchlosť konania zakotvuje čl. 17 ods. 2 v spojení s § 72 ods. 2 Trestného poriadku. V tejto časti teda nie je v súlade skutková a právna stránka sťažnosti, čo znamená jej zjavnú neopodstatnenosť (I. ÚS 12/01, I. ÚS 71/02).

Činnosť súdu, ktorý koná a rozhoduje v prípravnom konaní o väzbe, sa primárne týka osobnej slobody obvineného, a nie jeho trestného obvinenia. Pri zbytočných priet'ahoch týkajúcich sa väzby môže potom podľa ústavy súd porušiť iba právo obvineného, ktoré súvisí s jeho osobnou slobodou, podľa čl. 17 ústavy.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2004